

Zrzeszeni Obywatele Krynicy

celem uprzystępnienia pobytu gościom kąpielowym w Krynicy w sezonie I-ym i III-im dają opust od cen mieszkań w swych willach w sezonie I. 30%, w III. 50%.

Polecenia godne wille „Zrzeszonych“, położone w najprzystępniejszych miejscach są następujące:

„Braunfeld“, „Pod Palmą“, „Tatarska“, „Pod Wisłą“, „Pod Górale“, „Bronisławy“, „Bem“, „E. Langer“, „Grażyna“, „Jutrzenka“, „K. Mally“, „W. Węgier“, „Kamelia“, „Alfredówka“, „Trzy Korony“, „Pod Tygrysem“, „Pod Opatrznością“, „Urszula i Stefania“, „Alpejska“, „Pod Krakusem“, Pensjonat Dr Ebersa, „Plebana“, „Jaskowski“, „Marcisza“, „Pod Ułanem“, „Pod Kosynierem“, „Swież i Budrysówka“, „Anny“, „L. Kamyka“, „Zofiówka“, „Kijowska Brama“, „Pod Zegarem“, „Pod Szezerbecem“, „Pod Gwiazdą“, „Emilia“, „M. Redner“, „Jadwinówka“, „Pod Pogonią“, „Dniestrzańska“, Silberstein Słotwiny, Skotnickiego St., „Venus“, Hotel Vogla.

RADCA CES. Dr. EBERS HENRYK
ordynuje w Zakładzie wodoleczniczym.

DR. KMIETOWICZ FRANCISZEK
ordynuje willa „Swież“.

DR. BETTER IGNACY ordynuje
w domu „Pod trzema różami“.

Two Zaliczkowe w Krynicy („Pod Kosynierem“ koło Domu Zdrojowego) z nieogran. poręką o własnym kapitale 100.000 K. wypłaca dla udogodnienia gościom kąpielowym wszelkie przekazy i czeki pieniężne Banków Król. Polskiego i Rosyi przez Akc. Bank Związkowy we Lwowie przesłane; również przyjmuje wkładki oszczędnościowe z 5% oprocentowaniem.

PENSJONAT MARJI SIEMIEŃSKIEJ willa „Pod Pogonią“ (za kościołem).

FRYZJER S. Wieder „Pod Jarzabkiem“ (za Domem Zdrojowym).

PROPINACJA w willi „Venus“ O. Engländera.

RESTAURACJA KOSZERNA „ALFREDÓWKA“

SMACZNE i ZDROWE OBJADY w willi „Pod Zegarem“ (wprost wjazdu od stacji na „Górcę“).

SKLEP KORONEK Fr. Hippmann Deptak.

SKLEP SPOŻYWCZY (śniadania, bilard) „Pod Zamkiem“ M. Rożankowski.

APTEKA „Pod Aniołem“ A. Nitribitta, Deptak. 4 20

MATERJAŁY DRZEWNE Izak Müller (w Powroźniku pod Krynica).

WIKT DOMOWY i mieszkania A. Pudłowa — Szkoła polska.

PIEKARNIA ZDROWIA A. Kmiotowicza, sprzedaż detaliczna wszędzie pod nakryciem.

SKLEP KORZENNY i handel win A. Iules „Pod Zamkiem“.

„NASZE ZDROJE“ w olbrzymio zwiększonym nakładzie 25.000 egzemplarzy rozsyłane wszystkim lekarzom polskim w kraju, za kordonem i zagranicą, znajdują się we wszystkich pociągach państw. kolei żelaznych na przestrzeni od Szczakowicy i Czerniowiec aż do Wiednia i Karlsbadu, jak również w poczekalniach, agencjach i na parostatkach Lloyd austro-węgierskiego, belgijskiego i północno-niemieckiego, jakoteż w pociągach kanadyjskiej kolei Pacific.

Stacja kolei w miejscu. — Ze Lwowa 11 godzin jazdy. — Z Krakowa 6 godzin jazdy. — Z Pesztu 9 godzin jazdy. — Poczta 3 razy dziennie. — Telegraf i telefon międzymiastowy w miejscu. — Stała apteka i droguerja.

KRYNICA

3 ?

c. k. Zakład zdrojowy w Galicji

położony w Karpatach zachodnich 600 m. n. p. m.

Stacja kolejowa na miejscu w Zakładzie.

Środki lecznicze: zdroje Główny i Słotwinka, bardzo silnej szczawy wapiennej i magnez.-żelazistej, kąpiele mineralne, zawierające znaczną obfitość kwasu węglowego wolnego, kąpiele borowinowe, o znakomitych własnościach, rządowy Zakład hydropatyczny, pod kierunkiem Radcy Dra Ebersa, klimat wzmacniający podalpejski, leczenie terenowe, wody mineralne krajowe i zagraniczne, kefir, tężycza, mleko sterylizowane i t. d.

Wskazania lecznicze: niedokrewność, osłabienie nerwowe, blednica, przewlekły nieżyt pęcherza, choroby serca i naczyń krwionośnych, cierpienia kobiece, reumatyzm, choroby wysiękowe, obrzęki wątroby i t. p.

Praktykuje 20-tu lekarzy.
Frekwencja 10.000 osób.

Mieszkania urządzone z całkowitym komfortem w cenie od 1 K. 20 h. zwyż, do wynajęcia około 3.000 pokoi.

Dom zdrojowy — wypożyczalnia książek — restauracje — pensjonaty — hotele — cukierki — czytelnia — kościół rzym. kat. — cerkiew — stałe nabożeństwa — stała muzyka zdrojowa pod batutą Adama Wrońskiego — koncerty — odczyty — bale — stały teatr (ze Lwowa) — rozległy park szpilkowy około 100 morgowy — wodociąg źródlanej wody słodkiej z gór okolicznych — przepiękne wycieczki w okolice.

Sezon do 15 maja do 15 października.

Taksa kuracyjna 6—20 kor. od osoby.

Wyjaśnień udziela i prospekty wysyła odwrotnie na żądanie c. k. Zarząd zdrojowy w Krynicy.

Adresy lekarzy zdrojowych w kraju i zagranicą.

W Truskawcu
Dr. Tadeusz Praschil

4 ?

Dr. St. Benedykt Kwiatkowski
ordynuje od 1. maja do 1. października
w Marjenbadzie
Haus Hamburg
zaś od 1. października do 1. maja
W MERANIE (Haus Venosta).

Franzensbad 3 16
Dr. Steinsberg

ordynuje we własnym zakładzie leczniczym
(willa Dra Steinsberga).

Doc. Uniw. Dr. Szumowski
lek. zakł.,
ordyn. przez lato w Szczawnicy.

Dr. J. Maciejewski
kierownik i właściciel
Sanatorium »Quo vadis«

3 14

ordynuje

w Kissingen, Ludwigstr. 16.
Zakład otwarty od maja do października.
Prospekty i wyjaśnienia bezpłatnie.

Dr. STANISŁAW PRZYBYLSKI 4 20
b. Asyst. klin. chir. i położ.-gin. Un. Jag. w Krakowie
ordynuje podczas sezonu w Franzen-
sbadzie Palast-Hotel, wejście od Kirchenstr.

W REICHENHALL
willa Schönheim — ord. jak corocznie
Dr. W. SADOWSKI.

LEKARZ ZAKŁADOWY

2 ?

Dr. Kazimierz Gerus

ordynuje jak dawniej

W TRUSKAWCU

OD MAJA DO KOŃCA WRZEŚNIA

Dr. Adam Zygmunt
KOŁACZKOWSKI
ordynuje 1 10
w Karlsbadzie
Kreutzstrasse, Stadt Athen.

DR. LEON KROPF

ordynuje jak lat poprzednich
zimą i latem

w Karlsbadzie

3 ?

Kreuzstrasse „Rubin“.

Dr. E. Osiński z Warszawy

choroby wewnętrzne

ord. w Essentuki (Kaukaz) od 1/VI—1/IX.

Dr. JAN BRODZKI

b. asystent J. E. prof. Leydena w Berlinie,
ordynuje jak zwykle

W KUDOWIE

zimą w Heluanie (Egipt).

2 ?

KRAKÓW, ULICA ZYBLIKIEWICZA L. 9

3 8

TELEFON Nr 1396.

MECHANOLECZNICZY I ORTOPEDYCZNY
Zakład Zanderowski

Oryginalne aparaty Dra Zandera. :: Gimnastyka lecznicza. :: LECZENIE GO-
RACEM POWIETRZEM. MIĘSIENIE I ELEKTRYZOWANIE. Własna pracownia
gorsetów, sztucznych kończyn, opasek przepukli, i t. d.

APARAT ROENTGENA

do prześwietlań i fotografii w celach rozpoznawczych chorób wewn. i chirurg.

WSKAZANIA: Garby, skrzywienia kręgosłupa i kończyn, choroby stawów
i kości, gościec i dna, otyłość, choroby nerwowe (bezsenność, ból głowy),
blednica, choroby serca i naczyń krwionośnych, dusznica, chron. niezyt płuc
niedowład kiszki i t. d.

Dr. ALF. MERZ.

Dr. M. STASZEWSKI.

Dr. Z. WACHTEL.

Zakład otwarty przez cały rok od 9-1 i od 4-6

i prowadzony tylko przez lekarzy.

Zakład wodoleczniczy Dr. Chramca

W ZAKOPANEM

OTWARTY CAŁY ROK.

OTWARTY CAŁY ROK.

Nowozbudowane pawilony, urządzone z najwięk-
szym komfortem.

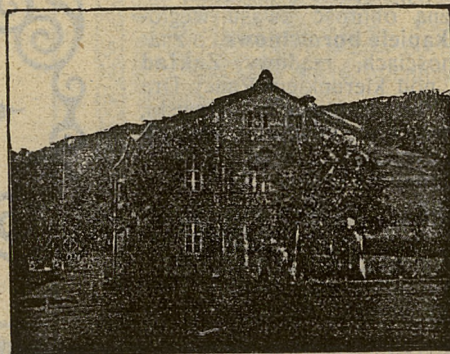
Ceny za pokój z utrzymaniem od 8 kor. wwyż,

☼ ☼ ☼ zależnie tylko od pokoju. ☼ ☼ ☼

Pensjonat wodoleczniczy

Dra Ebersa

w Krynicy

Założony w r. 1890 — obe-
cnie odnowiony, prowadzo-
ny we własnym zarządzie.
Pokojów 65. Kuchnia pod
dozorem lekarskim. Stała
opieka 3 lekarzy. Własne
ogrody, park, urządzenia do
zabaw, Kasyno. :: Telefon
między miastowy. Prospekt
na żądanie. Adres: Dr.
Ebers, Krynica.

Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk.

Biurow Związku (Lwów, Czarnieckiego 6) przyjmuje osobiste lub listowne zgłoszenia:

- 1) na członków Związku zwyczajnych — 6 kor. wpisowego, 24 kor. wkładki całorocznej — (można i w ratach półrocznych). w co wchodzi bezpłatny abonament całoroczny „NASZYCH ZDROJÓW“.
- 2) na członków wspierających — koron 12 wkładki całorocznej (dowolnie w ratach półrocznych) z bezpłatnym abonamentem sezonowym tyg. „NASZE ZDROJE“.

Abonament tygodnika „Nasze Zdroje“ całoroczny 7 koron

sezonowy (5 mies.) 5 koron

(od każdego dnia dowolnie) miesięczny 1 koronę

przyjmuje Administracja tyg. „NASZE ZDROJE“, Lwów, Czarnieckiego 6.

Jadącym do uzdrowisk i zdrojowisk krajowych udziela wszelkich informacji listownych lub ustnych
Biuro „Związku“: Lwów, Czarnieckiego L. 6.

Pragnąc ułatwić przystępowanie na członków najszerzym warstwom społeczeństwa polskiego a szczególnie Szanownym PP. Kolegom Lekarzom załączamy poniżej gotowe teksty, które najdogodniej nakleić na przekaz pocztowy.

Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk.

Nr. ....

Nr. ....

Oświadczam niniejszem przystąpienie moje w charakterze członka wspierającego Kraj. Związku Zdrojowisk i Uzdrowisk i proszę o przysyłanie mi „Naszyc Zdrojów“ pod adresem:

(Podpis i adres)

Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk.

Nr. ....

Oświadczam przystąpienie moje w charakterze członka zwyczajnego Kraj. Związku Zdrojowisk i Uzdrowisk i proszę o przysyłanie tygodnika „Nasze Zdroje“ pod adresem:

(Podpis i adres)

Krajowy Związek wyrabia dla swych członków: 1) Pożyczki hipoteczne długo- i krótkoterminowe, 2) Zniżki premij asekuracyjnych.

II. Zjazd przemysłowo-balneologiczny w Krynicy.

Przygotowania do Zjazdu, przedsięwziętego przez Zarząd kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk, zdążyły do pożądanego kresu, dzięki uznania godnemu współdziałaniu Komisji Zdrojowej w Krynicy.

Na posiedzeniu jej bowiem w dniu 15. b. m., odbytem pod przewodnictwem radcy namiestnictwa i starosty, JWPana Strzelbickiego, zapadła jednomyślna uchwała — jak opiewa przesłane do Związku pismo — podjęcia przez tę Komisję wszystkich czynności, zmierzających do pomyślnego odbycia się w Krynicy, w miesiącu wrześniu br., Zjazdu przemysłowo-balneologicznego, mającego się urządzić przez Krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk.

W szczególności uchwaliła Komisya wybrać ściślejszy Komitet, który złożony z WPP. Brzezińskiego, Dembińskiego, Dra Cerchy i Dra Kmietowicza, załatwiać będzie wszystkie czynności gospodarcze w porozumieniu z I. wiceprezesem Związku Drem Krzyżanowskim, z tem, aby nawzajem Zarząd Związku we wszystkich kwestiach dotyczących Zjazdu zechciał się odnosić bezpośrednio do ck. komisarza i zarządcy zdrojowego WP. Brzezińskiego w Krynicy“.

W dalszym ciągu uchwaliła Komisya odpowiednią kwotę na wydatki gospodarcze, czyniąc dalsze zarządzenia zależnymi od ostatecznych postanowień Zarządu Związku co do oznaczenia terminu Zjazdu.

* * *

Wobec tak pożądanego oświadczenia się Komisji Zdrojowej w Krynicy powziął Zarząd Związku decyzję, tak co do terminu Zjazdu jakoteż co do ostatecznej jego organizacji. Wyrazem tego konkretnym jest następująca odezwa, która w dniach najbliższych wysłana zostanie osobiście do wszystkich zdrojownictw interesujących się, a zatem do PP. właścicieli zdrojowisk i ich zarządców, lekarzy, właścicieli will i przemysłowców, w pierwszym zaś rzędzie do wszystkich członków Kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk, w brzmieniu następującem:

Lwów, we wrześniu 1911.

P. T.

Krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk, czyniąc zadość obowiązkowi włożonemu nań tak przez statut, jako też uchwały I. Krajowego Zjazdu przemysłowo-balneologicznego, dąży stale od chwili swego zawiązku, i to we wszystkich możliwych kierunkach, do rozbudzenia ogólnego zamiłowania, ogólnego zainteresowania się naszemi zdrojowiskami i uzdrowiskami.

Dotychczasową swą działalnością sprawił wspomniany Związek, iż ruch w tym kierunku przybrał miary dotąd u nas w kraju nieznaną, a wykładnikiem

Zramienia Kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk
do kupienia

ZDROJOWISKO SIARCZANE
WRAZ Z ZAKŁADEM WODOLECZNICZYM W PUSTOMYTACH POD LWOWEM

Zgłoszenia listownie i osobiste przyjmuje: Biuro Związku, Lwów, ul. Czarnieckiego 1. 6.

tego ruchu, była niebywała dotąd frekwencja sezonowa w naszych zdrojowiskach, uzdrowiskach, letniskach i prywatnych zakładach leczniczych.

Świadom jednak tego, iż frekwencja taka nie da się stale utrzymać i nie może się wzmacniać bez wydatnego działania inwestycyjnego poszczególnych Zarządów, wyżej wymienionych zakładów leczniczych, postanowił krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk, w wykonaniu postanowień swego statutu i uchwał I. Krajowego Zjazdu przemysłowo-balneologicznego, jako też w ślad wygłoszonych na nim referatów, urządzić odtąd co roku kolejno po większych i mniejszych zdrojowiskach doroczne Zjazdy przemysłowo-balneologiczne, na których mają być omawiane w szczególności wszystkie te sprawy, których uwzględnienie jest konieczne dla podniesienia naszego zdrojownictwa i usunięcia tych braków jego, jakie dotąd odstręczały lwią część naszego społeczeństwa od odwiedzin naszych krajowych zakładów leczniczych.

Na pierwsze miejsce tego rodzaju Zjazdów wybrał Krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk na ten rok Krynicy, jako nestorkę naszych zdrojowisk a przy życzliwym współudziale ofiarnych P. T. Referentów, c. k. Rządu, jako właściciela zdrojowiska i miejscowej Komisji zdrojowej urządził

II. Zjazd przemysłowo-balneologiczny w Krynicy

w dniach 23. i 24. września b. r.

z następującym programem:

SOBOTA 23. września.

O godzinie 10. rano w dużej sali Domu zdrojowego Otwarcie Zjazdu i I. posiedzenie Zjazdu.

1. Przemówienie Prezesa Kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk.
2. Referat JWPana c. k. Radcy dworu Romana Ingardena na temat: „O dokonanej w Krynicy rekonstrukcji głównego źródła i powiększeniu jego wydajności“.
3. Referat WP. Profesora Dra Leona Marchlewskiego na temat: „Nowsze rozbiory mineralnych wód galicyjskich“.
4. Referat WP. Prof. Dra Władysława Kubika na temat: „Piękno naszych zdrojowisk“.

O godzinie 1. w południe obiad w restauracji Domu zdrojowego.

O godzinie 4. po południu II. posiedzenie Zjazdu.

1. Referat WP. Dra Wacława Łobaczewskiego, sekretarza lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej na temat: „Zdrojownictwo jako przemysł“.
2. Referat WP. c. k. Radcy budownictwa, Tadeusza Stryjeńskiego na temat: „O dokonać się mających w Krynicy budowach łazienek borowinowych i zakładu wodoleczniczego“.
3. Referat WP. Kazimierza Hemmerlinga, c. k. inspektora kolei, na temat: „Sporty zimowe na terenach Krynicy“.
4. Referat WP. Ferdynanda Turlńskiego na temat: „O hotelarstwie w zdrojowiskach i uzdrowiskach“.
5. Wykład członka Zarządu Związku WP. Dra Juliusza Bandrowskiego na temat: „Szlakiem Okrężnej Wystawy zdrojowej“ (Spostrzeżenia i uwagi).

O godzinie wpół do 8. wieczorem bankiet wspólny w restauracji Domu zdrojowego.

NIEDZIELA 24. września.

O godzinie 8. rano zwiedzenie zdrojowiska.

O godzinie 12. w poł. pożegnalne posiedzenie Zjazdu.

1. Wnioski członków Zjazdu.
2. Zamknięcie Zjazdu.

Podczas trwania Zjazdu urządzoną będzie Okrężna Wystawa balneologiczna.

W imieniu zatem Krajowego Związku zdrojowisk i uzdrowisk mają podpisani zaszczyt zaprosić P. T. do wzięcia czynnego udziału w wyżej wspomnianym Zjeździe. W tym celu upraszamy o wypełnienie rubryk załączonej „Karty zgłoszenia udziału w II-gim Krajowym Zjeździe przemysłowo-balneologicznym“ i odesłanie jej w dodanej kopercie odwrotnie pod adresem Biura Związku, Lwów, Czarnieckiego 6, oraz wkładki zjazdowej w kwocie 10 koron od osoby za pomocą załączonego czeku pocztowej kasy oszczędności.

Za legitymację do udziału w Zjeździe i korzystania z ewentualnej zniżki kosztu jazdy koleją będzie służyć „Karta legitymacyjna“, która zostanie P. T. natychmiast doręczoną i stanowić będzie razem pokwitowanie odbioru wkładki zjazdowej.

Za Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk:

Dr Kalikst Krzyżanowski

I. wiceprezes.

Jan hr. Potocki

Prezes.

Dr Tadeusz Praschil

Sekretarz.

Uwaga: Dzięki ofiarnej uprzejmości właścicieli domów i will w Krynicy wszyscy uczestnicy zamiejscowi Zjazdu otrzymają bezpłatne pomieszczenie na czas Zjazdu. Celem jednak umożliwienia Komitetowi miejscowemu wczesnego przygotowania takich mieszkań zechcą P. T. śpiesznie nadesłać swą kartę zgłoszenia.

O ewentualnych zniżkach kolejowych będą P. T. Członkowie Zjazdu zawczasu w stosowny sposób zawiadomieni.

* * *

Nieurzędową część programu Zjazdowego stanowi:

Wspólna wycieczka dwudniowa

Do LUHACZOWIC-ZDROJU na MORAWACH,

ku czemu Związek otrzymał wielce uprzejme zaproszenie od tamtejszego Zarządu zdrojowego i Grona Lekarzy czeskich wraz z ofiarną dla uczestników gościnną w słowach następujących:

„Do Kraj. Związku Zdrojowisk we Lwowie.

Nie potrzebujemy chyba zapewniać, jak bardzo ucieszyła nas nadzieja powitania wycieczki uczestników Zjazdu Związkowego w Luhaczowicach. Pragnąc z całego serca i wedle sił naszych, uprzyjemnić u nas pobyt miłym i łaskawym gościom polskim ofiaruje Zarząd zdrojowy bezinteresownie: 1. powozy ze stacji kolejowej, 2. pomieszkania (ew. kąpiele) i zaprasza na 3. wspólny obiad i 4. wspólną z naszymi lekarzami kolację.

Załączając marszrutę jazdy kolejowej z Krynicy do Luhaczowic łączę wyrazy pozdrowienia dla Związku i wszystkich bratnich zdrojowisk polskich tak od siebie jak i wszystkich naszych lekarzy“.

Szczerze oddany:

Henryk Vorliczek
Dyrektor.

* * *

Zapisy na tę dwudniową wycieczkę Zjazdową do Luhaczowic, bez żadnej dodatkowej składki — zgłaszać można dowolnie albo wraz z wypełnioną kartą zgłoszenia, albo dopiero w czasie Zjazdu do miejscowego Komitetu gospodarczego.

Nowosielce szlacheckie.

Nowe zdrojowisko siarczane.

Jak u nas mało się wie, a jeszcze mniej zajmuje zdrojownictwem, najlepszym dowodem takie, w rodzaju „Deus ex machina“, nagle pojawiające się otwarcia nowego, pobudowanego zakładu zdrojowo-kąpielowego, jak to się stało roku zeszłego w Delatynie a obecnie w Nowosielcach Szlacheckich.

A jeśli solanka w Delatynie nie była tajemnicą, gdyż eksploatuje ją tam c. k. Skarb państwa od lat dziesiątek jako warzonkę solną, to o źródłach mineralnych w Nowosielcach Szlacheckich nikt nic nie wiedział, a nie dopiero o dokonanych tam inwestycjach w rodzaju pobudowania zakładu kąpielowego z łaźniakami dla kąpeli siarczanych i borowinowych, domów mieszkalnych i t. p.

Fakt dokonany, — lege artis, — gdyż za wiedzą i ingerencją władz, a nawet Kraj. Rady Zdrowia — doszedł do wiadomości naszej, gdy właściciel nowo, zakładającego się zdrojowiska p. I. Gold zwrócił się do Kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk z prośbą, o przyjęcie go w poczet członków i poparcie go u władz, opóźniających formalne pozwolenie na otwarcie zakładu z wiosną b. r.

Zobowiązku swego wysłał też Kraj. Związek delegata Dra Bandrowskiego na miejsce i oto co, o tem nowym zdrojowisku podać możemy w obrazie i słowie.

Przedewszystkiem stwierdziliśmy na podstawie tradycji ustnej i zapisków w księgach parafialnych gr. kat., że przysłowie „nihil novi sub sole“, odnosi się również do nowego zdrojowiska, które jeszcze w począt-

kach z. w. cieszyło się faworem szlachty, zjeżdżającej tu dla leczenia się na podagry i reumatyzmy, tak, że wrzało tu latem życie towarzyskie a nawet nie brak było zawieranych tu w cerkwi w czasie „sezonu“ aktów matrymonialnych. Szczyt to był wyjazdów do wód w dawniejszym ich pojęciu. A choć dziś śladu nie widać z dawnych budynków, to jednak niejednokrotnie przy robotach ziemnych natrafiano na stare rury wodociągowe w obrębie resztek fundamentów.

Z tych też czasów utrzymały się do dziś dnia nazwy dwu studzien, jedna „żelazna“, druga „Kaczka“, od rzeźbionej w drzewie kaczki, umieszczonej w dawnych czasach na szczycie drewnianego kłosa, pokrywającego „studnię“ siarczaną, a jakkolwiek symbolicznej „kaczki“ od lat dziesiątków niema, utrzymała się jej pamięć i nazwa studni do dziś dnia u ludu. Ten też najdawniejszą stanowił klientelę tych miejscowych źródeł leczniczych w obu swych warstwach hierarchicznych tj. drobnej szlachty szaraczkowej, osiadłej tu od wieków i uznanej w swej odrębności stanowej przez rząd austriacki w ustroju odrębnej gminy z wyłącznością wyboru zawsze wójta szlacheckiego, i chłopów, z osobnym wójtem chłopskim.

Za instynktem doświadczalnym ludu poszło też zaufanie żydów do źródeł leczniczych, naprzód tych okolicznych, z miasteczek pobliskich, a potem i z dalszych okolic, gdy przez sto-

sunki pokrewieństwa i znajomości szerzyły się wiadomości o zbawiennych skutkach leczniczych „wody żelaznej“ a szczególnie z pod „Kaczki“.

Z licznej falangi tych kuracjuszków silniej się zapisał w tradycji miejscowej słynny przed laty 80 rabin z Przemyślan, Majer, który tu rok rocznie przez szereg lat kilkudziesięciu zjeżdżał na lato dla leczenia się, ku czemu zbudował sobie własną łaźnię tuż przy źródle, dzięki skuteczności którego miał dożyć Matuzalemowych lat, a wraz z pamięcią po sobie, zostawił rodzaj proroctwa, iż ktokolwiek po jego śmierci targnie się na źródło lub prymitywną jego łaźnię, dotknięty będzie mściwym losem nieszczęścia. Miało to dotkliwie stwierdzić na sobie kilku odważniejszych włościom; gdy pokuszeni przyłożyli rękę do rozbiórki łaźni, padało im bydło, lub co gorsza, zaglądała śmierć do ich chat po okup.

Zresztą z przeszłości nie pozostało nic prócz prastarego sielskiego położenia zacisznego, owej „wsi spokojnej, wsi wesołej“ wśród falistych pagórków położonej, z cerkwią prastarą i nowszym kościółkiem niedawno zbudowanym tam ofiarnym

sumptem proboszcza i dziekana chodorowskiego ks. Kleciana, dzięki czemu co niedzielę korzysta miejscowa „szlachta“ i pierwsi kuracjusze z odprawianych tam przez ks. wik. Dra Badeniego mszy św.

Teren źródeł, borowiny i dwu przylegających morgów gruntu zakupił przed niedawnym czasem miejscowy obywatel p. I. Gold w celu racjonalniejszej niż dotąd eksploatacji kąpielowej, gdy widział, jak z roku na rok nieprzerwanie zjeżdżali tu biedniejsi kuracjusze z miasteczek okolicznych jak z Żurawna, Chodorowa, Rohatyna, Bukaczowiec i Przemyślan, jak cierpieli tu na dokuczliwe niedostatki wszystkiego, co się tyczy mieszka-

nia, życia, a przedewszystkiem leczenia samego, jak te kąpiele przyrządzali im chłopci, w garnkach i baniakach gotując godzinami na wolnym powietrzu wodę siarczaną bez żadnego zgoła nadzoru ni kontroli władz a nie dopiero lekarza.

— Więc pomyślałem sobie — mówił p. Gold do delegata Związku — niechże i żyd zajmie się czemś pożyteczniejszym dla ludzi niż szynkowanie lub trafika i loterja, i oto wziąłem się do tego zadania, które wykonałem podług wskazań ze starostwa otrzymanych kosztem wielkiej pracy i ofiarą całego niewielkiego majątku i zaciągniętych długów. Czekam też niecierpliwie na ostateczną rewizję ze strony władz sanitarnych c. k. namiestnictwa, a gdy ona się jeszcze odwleka, nie mogę zakazać ubogim chorym praktykowanych od lat dziesiątków przyjazdów tu dla leczenia i odmawiać im o tyle już ulepszonych w łaźniakach kąpeli siarczanych i borowinowych w porównaniu do zeszłorocznych jeszcze, przyrządzanych bez żadnej kontroli przez chłopów, tem bardziej gdy postarałem się sam o nią w osobie lekarza Dra Gozdeckiego, z Żurawna, który na miejsce codziennie dojeżdża.

(Dok. nast.)

Nowosielce Szlacheckie: Źródło wody żelazistej.

Okrężna Wystawa Zdrojowa.

Objazd dalszy Okrężnej Wystawy Zdrojowej dotarł w ze szłym tygodniu, po Żegiestowie i Szczawnicy, do Krynicy, gdzie ściśle podług zapowiedzi gotową była Wystawa w poniedziałek dnia 21. bm. o godz. 5. po południu do otwarcia. Dokonała go wobec pierwszego grona przybyłych W Pani Stanisławowa Brzezińska, a dokonała zarazem z nowym dla Wystawy pożytkiem, wzbogacając dział Krynicky całym zasobem wyrobów miejscowego przemysłu domowego, jak roboty włóczkowe, guziczkowe, koronczarskie i trykotowe, wyrabiane w miejscowej ochronie przez działość pod kierunkiem ukwalifikowanych nauczycielek-służebniczek, a pod przewodnictwem gorącego orędownika i opiekuna tego szczęśliwie zapoczątkowanego przemysłu, ks. proboszcza Jasiaka.

Pierwszych gości, między którymi był poseł Cezary Hal-ler, ks. red. Skimborowicz z Warszawy, Dr Westreich, lekarz zakładowy Dr Biesiadzki i wiele pań, oprowadzał delegat Związku, objaśniając okazy a specjalnie bardzo licznie zestawione krajowe wody mineralne, sole, ługi, próbki borowiny, i okazy przemysłu domowego, jakoteż grupami ułożone piękne fotografie widoków wszystkich zdrojowisk, niemniej ich urządzeń specjalnych.

Zwiedzający nie szczędzili słów uznania dla Wystawy tak stosunkowo wielkiej, gdyż szczelnie zapełniającej olbrzymią salę Domu zdrojowego, czego dokonano w ciągu niespełna sześciu godzin, gdyż salę tę, nieuporządkowaną po wczorajszej zabawie, oddano na cel Wystawy ledwie o godz. 10. rano.

Nie zabrakło Wystawie bardzo gustownych dekoracji festonami i chorągiewkami o barwach narodowych, niemniej pięknych girland świerkowych, których dostarczył uprzejmie c. k. Zarządca zdrojowy WP. Brzeziński. Żałować tylko należy, że działu krynickiego nie raczył wzbogacić p. Dr Kmietowicz pięknymi swymi okazami fauny i flory miejscowej, mimo, że był o to proszony.

Jedyną pomocy w urządzeniu Wystawy doznał Delegat od kilku chętnych uczniów gimnazjalnych, godnych zasłużonej podzięk.

Nazajutrz od rana zwiedzano wystawę dosyć licznie, w czem główny kontyngent stanowili goście z Królestwa, jak wszędzie dotychczas tak i tu zachęcający do objazdu Królestwa z podobną wystawą i wykładem, rokując przedsięwzięciu takiemu nie tylko gorący udział i zainteresowanie tamtejszej publiczności i lekarzy, ale, co najważniejsza, realny pożytek w kierunku zwiększenia frekwencji zdrojowisk galicyjskich, mało i źle tam reklamowanych, mało znanych ze swych właściwości i specjalności leczniczych.

Tegoż dnia odbył się wieczorem w wielkiej sali balowej publiczny wykład delegata Związku na temat: „W obronie naszych zdrojów, naszych gór“, ilustrowany dwustu wspaniałymi obrazami świetlnymi. Wykład ten nagrodzony rześnymi oklaskami świetnie dopełnił pogładowego przeznaczenia wystawy, uwypuklając żywym słowem z jednej strony olbrzymią doniosłość zdrojowisk i uzdrowisk dla podniesienia bogactwa ekonomicznego kraju, zaś z drugiej strony niezrozumienie tej sprawy tak przez decydujące czynniki rządu i kraju, jak i przez ogół publiczności, mało uświadomionej o tem bogactwie, a jeszcze mniej o obowiązku wyłącznego popierania zdrojowisk i uzdrowisk ojczystych w przeciwieństwie do „badów“ zagranicznych, na które rokrocznie wydawane miliony polskie zasilały tylko nowymi środkami naszych wrogów, wydzierających nam ziemię, mowę ojczystą a nawet wiarę przodków naszych.

Do wspólnej działalności w tym duchu nawołując nie szczędził też prelegent słusznych uwag i żądań w stronę zarządów zdrojowych, właścicieli will, lekarzy nawet, wzywając

wszystkie te czynniki do nieustannej pracy i wkładów dla zdrojowisk, których widome dla kuracjuszków, coroczne, nowe nabycie i zdobycze, podtrzymywać będą stale zaufanie ogółu polskiego do naszych zdrojowisk i wzmacniać będą z roku na rok ich frekwencje.

Przegląd zdrojowisk i uzdrowisk.

TRUSKAWIEC.

Skierowany tu przez Biuro Związku szczerze za to wdzięczny jestem, gdyż znalazłem tu miły i sympatyczny kącik. Są tu co prawda i pewne braki i niedogodności, lecz przy dobrej woli ze strony zarządu i publiczności niejedno da się usunąć, niejedno doraźnie poprawić.

Główna przecież rzecz w tem, że wody tutejsze jako lecznicze, cudowny niemal wpływ mają na organizm; ja np. w przeciągu dwóch tygodni, pozbyłem się już 4 kilogr. niepotrzebnego i nieestetycznego balastu. Gdyby nie serja deszczów w drugim sezonie, nazwałbym go nader udatnym. Leczenie bowiem skracają tu nam odwiedziny drużyn artystycznych, kółek śpiewaczych, monologistów i kuplecistów różnorodnych, lecz jak dotąd, „gwoździem“ sezonu był ostatni koncert urządzony na rzecz przebudowy kaplicy z niebyszałem powodzeniem artystycznym i kasowem.

Wystąpiła w nim z dużym powodzeniem uczennica Aleksandra Bandrowskiego, pna Janina Gołkowska i znany zaszczynie tenor estradowy p. Cudziewicz, który po wspaniale odspiewanej arji ze Straszego Dworu hojnie uraczył oczarowanych słuchaczy aż pięciu naddatkami i wreszcie artystycznym odgwiżdżaniem serenady Bragi, nagrodzonym burzą oklasków, która również dostała się hr Sobańskiemu za świetne odegranie poloneza „Od ucha“.

Wieczór wraz z festyem urządzonym zaraz w dniu następnym przyniósł około 2500 koron czystego dochodu. Kaplica dzisiejsza mogąca obecnie pomieścić zaledwie kilkadziesiąt osób, po dobudowaniu do niej nowej nawy, której mury z dnia na dzień szybko

rosną — będzie prawdziwym dobrodziejstwem, zarówno dla księży, tak licznie Truskawiec odwiedzających jak i dla kuracjuszków, chcących zaspokoić swoje potrzeby duchowne. Musimy tu podnieść z całym uznaniem, iż celem dopilnowania i pokierowania odpowiedniego tej budowy, zjechał do Truskawca uмышленie a bezinteresownie znany lwowski architekt p. Kamienobrodzki.

W ostatnich czasach zagościł do nas lwowski „Ul“, mieliśmy przedstawienie amatorskie Koła T. S. L. ze Stebnika, drugi wieczór śmiechu Bronowskiego i t. p. Reuniony sobotnie i niedzielne cieszą się stale dobrą opinią.

Podobno gmina Truskawiecka przystąpić zamierza w przyszłym roku do budowy rzeźni gminnej i wodociągu, tak potrzebnego dla naszego zdrojowiska. Czy pogłoska ta pozostanie — jak tyle już razy dotąd, tylko w sferze abstrakcji — zależy będzie od sprężystości, inteligencji i stopnia kultury nowych ojców gminy, których pono jeszcze w tym roku mają wybrać obywatele Truskawca.

Mimo, że sezon II. w Truskawcu zbliża się ku końcowi, z dnia na dzień przyjeżdża jeszcze po kilkadziesiąt kuracjuszków, aby korzystając ze zbliżającej się tradycyjnie pięknej pogody jesiennej, leczyć swe cierpienia u źródła cudotwórczej Naftusi. Również i dla dokończenia kuracji, przybywa bardzo wielu gości, którzy już w pierwszym sezonie tu bawili.

Sezon III. powinien ściągnąć także spory zastęp kuracjuszków, ponieważ zdrojowisko nasze, zamknięte ze wszech

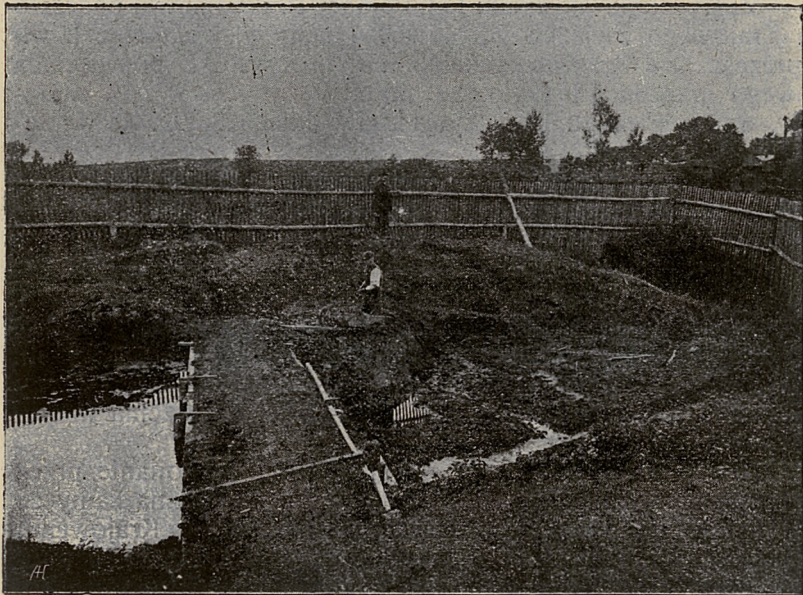
Okrężna Wystawa Zdrojowa w Lubieniu.

stron górami i lasami, ochronione jest przed zimą tak nie-
miętem przy każdej kuracji kąpielowej.

KRYNICA.

Sezon tętni w całej pełni, tak że lakoniczny napis na
afiszach teatralnych „Ostatni tydzień“, jest w rażącej sprze-
czności z wielkiem ożywieniem, na którego szkodę oddziała

Nowosielce Szlacheckie: Pola borowinowe.

jak co roku ten przedwczesny odjazd teatru z Krynicy, tem
bardziej, że jak rokrocznie nie postarała się Komisya zdrojowa
o inną jaką atrakcję stałą na zbliżający się sezon trzeci.

Tymczasem wnosząc z trwałego zapełnienia mieszkań
jakoteż z nieustającego napływu nowych gości zapowiada się
i trzeci sezon znacznie liczniej niż roku zeszłego, tak iż nie-
płonna jest nadzieja zamknięcia całej kampanji sezonowej
w Krynicy niebywałą cyfrą 12.000 gości z górą.

Rekord to będzie wspinały nawet nad Zakopanem, któ-
rego frekwencja dotychczas górowała nad wszystkimi zdrojo-
wiskami galicyjskimi, rekord ten stwierdzi i uświęci zapowie-
dziany na 23. i 24. bm. II. Zjazd przemysłowo-balneologiczny,
którego członkowie będą mieli sposobność nie tylko w teorii
ale i w poglądowych demonstracjach zapoznać się bliżej z urzą-
dzeniami w Krynicy i najnowszą rekonstrukcją głównego źró-
dła z umiejętnie osiągniętym dorobkiem zdwojonej jego wydato-
ności.

Prócz tego przyda Zjazd nowego ożywienia Krynicy
w środku trzeciego sezonu, tem bardziej gdy nie zabraknie
mu dużego zainteresowania wszystkich obywateli, żadnych
dziś bardziej niż kiedykolwiek dotąd postępu i ładu. Wykazało
się to na onegdajszym walnem zebraniu Twa obywateli, gdzie
oprócz uchwał w kierunku obrony przed uciskiem podatko-
wym omawiano poważnie sprawę kanalizacji, postanawiając
równorządnie z gminą pociągnąć do udziału i kuracjuszków
drogą osobnego koronowego dodatku kanalizacyjnego od osoby
(Wprowadzono to dawno w Cieclocinku w Kr. Pol. P. R.).
Również na wniosek Dra Westreicha omawiano sprawę do-
browolnej opłaty przez obywateli po koronie od pokoju, ce-
lem utworzenia funduszu na wycieczki poglądowe do zdrojo-
wisk zagranicznych, ku czemu wybrano komisję z pp. Dra
Ebersa, p. Vogla, Dra Kmietowicza i obecnego na posiedzeniu
Dra Bandrowskiego. Ten ostatni postawił jako cel pierwszej
takiej wycieczki Luhaczowice na Morawach a to w duchu
projektu dodatkowego do programu Zjazdowego w Krynicy.

Wielce ożywioną była sobota i niedziela ubiegła z po-
vodu obchodu 501 rocznicy Grunwaldu, uczczony w teatrze
w sobotę odegraniem „Nocy listopadowej“ Wyspiańskiego,
zaś w niedzielę uroczystym nabożeństwem poczem nastąpił
pochód z kościoła przez deptak pod kolumnę Mickiewicza,
gdzie odśpiewano pieśni patriotyczne.

Nowy tydzień zainauguowało w poniedziałek uroczyste
otwarcie przybyłej tu Okrężnej wystawy zdrojowej, która za-
jęła w pięknych ramach dekoracyjnych wielką salę bufetową
i piętra, zaś we wtorek wygłosił Dr. Bandrowski w sali balo-
wej wielce zajmujący wykład ilustrowany mnóstwem pięknych

obrazów świetlnych. Wykład nagrodzono rzesistymi okla-
skami.

TATARÓW.

Szłę słowa podziękii dla Biura Związku, za skierowanie
mnie do Zakładu Dra Żurakowskiego i do tego przepięknego
zakątka Karpat. A wysyłały mnie dwie powagi lekarskie lwo-
wskie aż do Tyrolu. Tymczasem doświadczam tu znakomitej
poprawy mego zdrowia, dzięki umiejętnej opiece lekarskiej
i całej pełni zabiegów leczniczych, jakoteż przeczystemu po-
wietrzu i słońcu, w którym kąpie się całe wyniosłe wzgórze
i zakład. Ten ostatni choć nowo otwarty stale przepełniony,
tak, że na pokój mający się opróżnić jest zawsze po kilka
zgłoszeń już zawczasu. To też, jak się dowiaduję, zabierze się
Dr. Żurakowski do budowy drugiego domu piętrowego. Raz
jeszcze dziękuję za skierowanie mnie tutaj.

Zofia K...ska.

PIESKOWA SKAŁA.

Ani się nie spostrzegłem jak sezon letni ma się już ku
schyłkowi, wśród wolnych od zajęć chwil, jakie spędzam tu,
w tej cudownej dolinie, lub też jej okolicach. Bo też jeśli kto
chce z pożytkiem odpocząć i nabrać sił do dalszej pracy, to
nigdzie odpowiedniejszego miejsca nie znajdzie nad tutejsze
strony. Sądzę, że gdyby nie odstrasząca droga z Olkusza
przez Sułoszową, Pieskowa Skała w krótkim czasie znacznie
by się ożywiła i materjalnie podniosła, bo nawet już i teraz
cały zamek, oraz wille zajęte. Jest tu poczta, dobra restauracja,
bardzo sympatyczny sklep spożywczy w pobliżu i t. p. Przy
sposobności nie od rzeczy będzie wspomnieć i o graniczącej
z Pieskową Skałą wsi — Sułoszowie. Jestto największa i naj-
ludniejsza wieś w całym Królestwie Polskiem, liczy bowiem
5000 miesz., a ciągnie się na długość prawie mili dwoma
szeregami łądnych domków. Lud średnio-zamożny, uczciwy,
głęboko wierzący i bardzo wesoły. Karczem tu niema, dzięki
pracy ks. Józefa Zalewskiego, b. proboszcza parafii Sułoszo-
wskiej, niezmordowanego pracownika na niwie duszpasterstwa
i gorącego zwolennika prawdy i miłości bliźniego. Niedawno
założone zostało w Sułoszowie Tow. Kredytowe na gminę
Sułoszowską za staraniem b. właściciela trzech sklepów w Su-
łoszowie, z których jeden odstąpił tutejszemu młodocianemu
Tow. spożywcemu „Promyk“ na lat trzy, drugi również ko-
muś innemu, a trzeci naj-
mniejszy prowadzi sam. Wieś posiada jedną szkołę,
co nie wystarcza na tak zna-
czną ilość mieszkańców,
potrzeba ich przynajmniej
dwie.

Należałoby obok tylu
społecznych instytucyj we
wsi pomyśleć przedewszyst-
kiem o szkolnictwie, gdyż
brak takowego daje się od-
czuwać. Jest w Sułoszowie
i czytelnia ludowa, lecz ta,
jako i sklep spółdzielczy
prowadzone są nieumieję-
tnie. Towarzystwo Kr. pro-
wadzone dość sumiennie
rokuje przyszłość. Oby tylko
było tak dalej.

KARLSBAD.

(Szczere wyznanie). Wy-
słany tutaj przez lekarza,
chciałbym się podzielić me-
mi spostrzeżeniami. Karls-
bad znam dosyć dobrze,
byłem tutaj kilkanaście razy,
przeważnie nie na kurację, lecz
w interesach handlowych. Mimo tego, iż rok rocznie, czy z po-
trzeby czy dla rozrywki, wzrasta się liczba osób polskiej naro-
dowości, przybywających do Karlsbadu przeważnie ze sfer za-
możniejszych, to tak urząd gminny, jakoteż kupcy, przemysłowcy,
pod względem narodowym nietylko dla nas nic nie czynią, lecz
przeważnie to, co już było, starają się wykorzenić.

Ojców: Pałka Herkulesowa na tle zamku
„Pieskowa Skała“.

Przed kilkunastu laty większość sklepów, hoteli była zaopatrzoną w napisy polskie, a przynajmniej w napis „tu się mówi po polsku“, te napisy w ostatnich latach zostają skrętnie usuwane, a w miejsce tychże są napisy w języku węgierskim, rosyjskim, lub ruskim. Sklepów, zaopatrzonych jeszcze w napisy polskie, jest zaledwie kilka.

Dawniej muzyka zakładowa grała codziennie którąś z kompozycji polskich, a także kawiarniane muzyki zagrały często Wieniec polski, walca, poloneza, teraz muzyka polska zginęła zupełnie z repertuaru, natomiast wczoraj n. p. grano w kawiarni PUPPA arcydzieło z operetki „Die Polnische Wirtschaft“ i wyraźnie to w programie zaznaczono.

Skargi na drożyznę w naszych zdrojowiskach i uzdrowiskach są ciągłe (ja sędzę, iż ta może nadmierna krytyka odstręcza w wielu wypadkach od przybywania do naszych zdrojowisk), lecz i tutaj nie jest wcale tanio; ceny ciągle podnoszą się. We wszystkich t. zw. Cafe - Restaurant kosztuje porcja lichej białej kawy lub nieco lepszej herbaty 80 hal., porcja 2 dkgr. masła 30 h., jajko 20 hal. szklanka ćwiecilitrowa mleka 50 hal., kompot k. 1.40 a u PUPPA nawet 2 K. Dodawszy do tego zwyczajowe tutaj dosyć obfite napiwki, wynoszące przy każdym obiedzie lub kolacji najmniej 50 halerzy, nie są te ceny w każdym razie niższe od cen po restauracjach zakładowych naszych zdrojowisk.

A przecież należy uwzględnić, iż sezon trwa w naszych zdrojowiskach 3 miesiące, a tutaj 7 miesięcy, że tutejszy restaurator, właściciel kawiarni lub hotelu nie potrzebuje sprostować służby gospodniej z innych miast, (jak n. p. u nas z Krakowa lub Lwowa), lecz ma dostateczną ilość służby miejscowej i z okolicznych wiosek, której oprócz jedzenia nie płaci nic, gdyż ta jest bardzo zadowolona ze sutych napiwków.

Mieszkania zapewne tutaj mamy wygodniejsze, lecz Karlsbad to nie zdrowisko, to miasto, w którym, jak n. p. w obecnym czasie, powietrze wprost nieznośne. W małej kotlinie spaceruje obecnie 17.000 ludzi, paręset samochodów i dorożek auto zatrują powietrze, a gdy do tego jeszcze dodam, iż z braku wody ulice są rzadko skrapiane, a deszczu tutaj od 7 tygodni nie było, połyka kuracjusz podczas każdego, a tutaj prawie ciągłego, wiatru spore ilości kurzu ulicznego. Komunikacja omnibusami starymi, trzęsącymi, za drogie pieniądze, przypomina czasy Marji Teresy.

Radni gminy Karlsbad, mający swe domy, kawiarnie, hotele w kotlinie, nie mogą się pogodzić z myślą, iż Teplę należałoby nakryć i wierzchem przeprowadzić tramwaj elektryczny, gdyż obawiają się, iż kuracjusze będą woleli, mając dobrą komunikację, mieszkać w dalej od źródeł położonych w zdrowych częściach Karlsbadu.

Czechów jest tutaj bardzo mało; udają się tylko do Luhaczowic i innych zdrojowisk czeskich (za to Polaków mnóstwo P. R.)

Wobec ciągłej zmiany systemu kuracji (n. p. obecnie lekarze pozwalają jeść świeże owoce, których spożywania poprzednio jaknajsurowiej wzbraniano), nasuwa się myśl, czyby nie można zastąpić kuracji karlsbadzkiej ewentualnie przy picciu ogrzanej wody karlsbadzkiej w którymś z naszych zdrojowisk, gdzie i okolica piękna, nasza i powietrze czyste, zdrowe. Obecnie buduje w Zakopanem akc. Towarzystwo dra Chramca wielki zakład. Możeby się dr. Chramiec względnie inni lekarze nad poruszoną tu sprawą zastanowili. (St. P.)

Opóźnienie ekspedycji.

Ekspedycja „Naszych Zdrojów“ z powodu strajku introligatorskiego we Lwowie, doznała nieprzewidzianego opóźnienia z Nr. 16., które niestety nie jest wykluczone i przy obecnym wydaniu Nru. 17 o ile nie dojdzie do zgodnego porozumienia pracodawców z pracownikami. Przepraszamy naszych P. T. abonentów za to opóźnienie, nie zawinione ani przez redakcję, ani przez administrację „Naszych Zdrojów“.

Wiadomości bieżące.

Przystąpili do Krajowego Związku zdrojowisk i uzdrowisk w charakterze członków zwyczajnych: WPP. Dr. Kretz, Dr. Hammerschlag i Karol Stillmann, właściciel willi w Szczawnicy, WPani Świątkowa w Krynicy, i magistrat miasta Niemirowa.

WP. Władysław Kucharski, rejent z Pabjanic, w Królestwie Polskim, przystąpił do Kraj. Związku zdrojowisk i uzdrowisk jako członek zwyczajny.

Zaproszenie Wydziału Ligi Pomocy Przemysłowej nadeszło do Krajowego Związku zdrojowisk i uzdrowisk na ręce I. wiceprezesa Dra Krzyżanowskiego na uroczystość poświęcenia nowego gmachu i inaugurację pomieszczonych w nim zakładów, wreszcie na III kraj. Zjazd Ligi w dniach 8, 9, i 10. w wrześniu.

Pożądane zmiany w wydawnictwie rozkładu jazdy p. t. „Oesterreichisches Kursbuch“ zamierzyło poczynić c. k. ministerstwo kolejowe tak co do treści jak i co do formy, przyczem chcąc uczynić zadość wszelkim potrzebom i życzeniom podróżującej publiczności, zwróciło się do miarodajnych czynników (także zarządów zdrojowych) o nadesłanie do Dyrekcji kolejowych opinii i wniosków najdalej do dnia 25. b. m. czyli że w terminie ledwie dni dziesięciu od daty odezwy (15. t. m.) a ośmiu lub siedmiu od dnia jej doręczenia interesowanym!

Dobre więc chęci, ale jakież złe ich wykonanie przez ograniczenie terminu tak nagłego! A przytem zaznaczamy ze zdziwieniem, że pisma tego dotychczas nie posłano Krajowemu Związkowi zdrojowisk, do którego doszło ono dopiero uboczną drogą przez odniesienie się z niem do nas Zarządu zdrojowego w Niemirowie.

Mimoto Związek z uwagi na doniosłość sprawy wysłał natychmiast ze swej strony odezwę do wszystkich zdrojowisk i uzdrowisk z prośbą, o nadesłanie nam odwrotnie odpowiedzi na zestawiony kwestionariusz tak, aby nawet w tym krótkim terminie udzielić c. k. Dyrekcji kolei we Lwowie wyczerpującej opinii i wniosków do zamierzonego wydawnictwa.

Okrężna Wystawa zdrojowa w Luhaczowicach na Morawach. Wyznaczony przez Krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk pierwszy okres objazdów po zdrojowiskach zakończy Okrężna Wystawa zdrojowa w przyszłym tygodniu w Zakopanem, gdzie jej odpowiedniem przyjęciem łącznie z wykładem publicznym delegata Związku zajęła się dzięki życzliwej ingerencji Dra Chramca tamtejsza Komisja Klimatyczna przy pomocy WP. Gruzewskiego. Oznaczenie terminu dla tego postoju oczekiwane lada dzień.

Z Zakopanego zawita Wystawa ponownie z racji II Zjazdu przemysłowo-balneologicznego do Krynicy, skąd wraz z końcową Zjazdową wycieczką wysłaną będzie do Luhaczowic na Morawach, aby tam pokazem polskich zdrojowisk odwzajemnić Zarządowi i lekarzom tamtejszym tak uprzejmie i serdecznie ofiarowaną wycieczce Zjazdowej gościnę.

Do uzupełnienia Wystawy, posłużą również obrazy świetlne, których pokazy będą pouczającym urozmaicheniem wspólnego wieczoru z gronem lekarzy czeskich.

Pierwszą ofertę szlakiem wskazań społecznych otrzymał Kraj. Związek z Niemirowa - Zdroju a to tak od tamtejszego Zarządu zdrojowego jak i lekarza zakładowego Dra Pawluka.

Pierwszy ofiarował 20% zniżki od mieszkań i cen kąpieli dla gości przybyłych z pośrednictwa Związku (normalne zniżki III. sezonu w Niemirowie wynoszą 10%) Wten sposób wypadnie cena pięknego urządzonego pokoju dziennie na 1 koronę (t. j. 30 koron miesięcznie (cena kąpieli 64 hal., a tak samo ofiaruje i Dr. Pawluk zniżone do połowy ceny za poradę lekarską.

Z szczerem uznaniem dla Niemirowa zapisujemy te ustępstwa a zarazem z życzeniem, by znalazły one licznych naśladowców także odnośnie do cen jadłodajni.

Wiadomość o tych zniżkach ogłosimy publicznie.

Wodę z nowych źródeł mineralnych w Spryni, pod Samborem nadesłała tamtejsza Korporacja obywateli chrześcijańskich do Biura Związkowego celem poddania jej fachowej ocenie, poczem nastąpić ma w myśl zaproszenia Korporacji wysłanie delegata Związkowego na miejsce dla bliższego zbadania warunków terenowych i klimatycznych dotychczasowego letniska o dużej frekwencji, dla podniesienia go do rzędu zdrojowisk.

Przysłane z dwu źródeł wody oddane zostały tymczasowo do analizy jakościowej.

Wielka obława na taksy zdrojowe, dokonana onegdaj na zarządzenie lekarza zdrojowego Dra Biesiadzkiego w Krynicy, wśród kupujących bilety kąpielowe, wydała plon przechodzący najsmielsze oczekiwania. Wyraża go olbrzymia stosunkowo suma 3.600 koron, odpowiadająca 300 kuracjom, którzy chcieli się uchylić od uiszczenia taksy zdrojowej.

Teatr polski z Poznania pod dyrekcją p. Lelewicza, zjeżdża na szereg pięciu przedstawień do Krynicy w dniu 3-cim września. Przecież raz poszła za naszą radą Komisja zdrojowa, zaprosiwszy teatr poznański choć na kilka przedstawień, z których nie wątpimy, że robi się kilkanaście. Staną się cenną przynętą na sezon trzeci a zarazem zadatkem może stałego stosunku teatru poznańskiego z Krynica na przyszły sezon.

Reklama poskich zdrojowisk w Czechach. Do Krajowego Związku zdrojowisk i uzdrowisk nadeszła od grona lekarzy czeskich prośba o odstąpienie na zimę diapozytywów z naszej kolekcji obrazów świetlnych z Okrężną Wystawą połączonych do reklamowania polskich zdrojowisk w Czechach. Przykładem bowiem naszym będą w zimie lekarze czescy, a głównie Dr. Rase, objeżdżać Morawy i Czechy z wykładami o czeskich kąpielach, ilustrowanymi za pomocą skioptikonu, do czego chcą dołączyć również krótkie opisy bratnich zdrojowisk polskich.

Oczywiście nie poskąpi Związek tej przysługi lekarzom czeskim na korzyść zdrojowisk polskich i przesłał im żądane diapozytywy, lecz tych tylko nielicznych zakładów naszych, które jak n. p. Szczawnica, Truskawiec, Żegiestów, Zakład Dra Dłuskiego, Dra Soleckiego i Dra Kutny, przyczyniły się kwotą 150 koron do tego przedsięwzięcia.

Wzywamy przeto raz jeszcze do udziału interesowane w takiej reklamie po Czechach i Morawach inne nasze zdrojowiska tak w Galicji jak Królestwie i na Litwie, tem bardziej że wśród jesieni i zimy ma zamiar Związek objazdy Okrężnej Wystawy zdrojowej wraz z wykładem ilustrowanym obrazami świetlnymi urządzać tak samo po miastach Galicji i Śląska, jak Królestwa, Litwy i W. Ks. Poznańskiego.

Pensjonat „Królewianka“ w Zakopanem przełamał zapory bierności tamtejszych właścicieli will, nadesławszy do Biura Związku dla użytku zgłaszających się, szczegółowe informacje o położeniu zakładu, cenach pokojów i życia, i wszelkich odnośnych warunkach.

Nie dodano tylko planiku, z wykreśleniem sytuacyjnym pokojów, co przypominamy ewentualnym naśladowcom tego dobrego przykładu.

Opieszalności poczt naszych dostarczają nam dalsze dowody liczni korespondenci w przytoczonych przykładach opóźnień listów o 4 — 5 dni ponad termin normalny, tak w miastach jak i po zdrojowiskach. Na jednej z większych stacyj kolejowych natrafiliśmy na jedną z licznych przyczyn tych opóźnień.

Oto gdy pociąg od Krakowa zajeżdżał na stację, dopominał się ekspedytor o załatwienie poczty do Krynicy.

— Ee, nie będziemy jej dziś ładować, niema czasu — brzmiała odpowiedź służby pocztowej.

Coś podobnego, bardzo trudno spotkać w Europie. Tak jak bez ekspedycji pakunków, nie wolno pociągowi ruszyć bez naładowania poczty.

Jest to bezprzykładne lekceważenie obowiązków publicznych przez służbę państwową, pozostawioną bez kontroli.

W niefortunne ręce dzierżawcy oddany przez gminę zakład kąpielowy w Delatynie marnieje już w samym zaraniu swego drugiego roku istnienia. Jak nam bowiem z licznych stron donoszą, zapanował w nim bezład, nieporządek i niechlujstwo, odstrasające nawet najmniej wymagającą publiczność. Odbija się to oczywiście fatalnie na frekwencji zdrojowiska. Kto niem rządzi, trudno dociec z przysyłanych nam kartek pocztowych z wykazami cyfr, podpisanych nieczytelnymi wyrazami żargonu przez jakiegoś analfabeta, który nieważnie chce pokryć upadek frekwencji kąpielni, wypisując kłamliwie podawane cyfry setek tysięcy kuracjuszków. Efronterję tę zaznaczając na tem miejscu, odstąpiliśmy jej autentyczny dowód burmistrzowi gminy Delatyna jako właścicielki zdrojowiska, a d e f e r e n d u m.

Wyrzucić tu musimy wielki żal, że dzieło tak dobrze poczęte, doznało w tak krótkim czasie wykolejenia z drogi kultury, rozwoju i postępu, a gminie radzimy zawczasu poddać tę gospodarę rewizji i powierzyć ją w inne ręce, jeśli przyszłość zakładu nie ma być przedwcześnie pogrzebaną ku szkodzie kraju, gminy i zdrojownictwa polskiego.

Biurokratyczny kwiatek zdrojowy. Jeszcze dnia 6. czerwca b. r. wniósł Zarząd zdrojowy w Niemirowie podanie do

c. k. Dyrekcji okręgu skarbowego w Żółkwi, o pozwolenie sprzedaży specjalnych gatunków papierosów i cygar w trafice restauracji Zakładowej. Po dwóch miesiącach czekania a więc pod koniec sezonu otrzymuje Zarząd zdrojowy z Dyr. żółkiewskiej zawiadomienie, że prośba wniesiona w czerwcu nie była ostemplowana i że należy zapłacić 2 korony za stemple.

O pozwoleniu ani wzmianki!

Skandal trwa dalej. Na takie tylko miano zasługuje bezradne niedołęstwo Kraj. Biura kolejowego, wraz z dyrekcją poczt i telegrafów, przewlekające już czwarty miesiąc sprawę przewożenia „c. k. poczty“ z Muszyny do Krynicy „biedką żydowską“ zaprzęzoną „chłopskimi szkapami“. zamiast pociągami kolejowymi, kursującymi 4 krotnie na dobę tam i napowrót!

Dzięki temu, przybywa poczta drogą kołową z Muszyny do Krynicy dopiero w kilka godzin po przybyciu pociągu, bo o 1/2 12 zamiast o 9. tak, że na samo południe przypadające rozebranie poczty a następnie ponowne jej roznośnienie przez listonoszów opóźnia doręczenie adresatom pierwszej poczty nawet do godziny 6. wieczorem; przez co oczywiście na roznośnienie drugiej (popołudniowej) niema czasu tembardziej, że do obsługi Krynicy (dla 5000 gości i 2000 mieszkańców stałych) przeznaczyła dyrekcja poczt aż pięciu listonoszów, potrzebujących „świeżego powietrza“.

Dlaczego niema bufetu na dworcu w Krynicy? Bo kierownik Kraj. Biura kolejowego, p. Kułakowski uznał za wskazane powierzyć to przedsięwzięcie na 99 lat przedsiębiorcy miejscowemu w Krynicy, p. Voglowi w osobno wybudować się mającym budynku hotelowym naprzeciw dworca (o jakie 40 kroków, wygodnych dla pań wśród słoty i błota!) do czego również dał mu prawo zabrania części gruntu, należącej pod zajazd przed dworcem. Wzajemnie zobowiązał się p. Vogel do prowadzenia przez 99 lat na własny zysk (i stratę P. R.) publicznej restauracji w swym prywatnym hotelu, osobno „koszerniej“ dla żydów, a osobno „niekoszerniej“ dla chrześcijan.

Wybudowawszy już hotel, p. V. nadaremnie czeka teraz od 3 tygodni na komisję rewizyjną ze Starostwa w Nowym Sączu, która „może“ przybędzie za tydzień, tak że przez cały sezon pozbawiony *jure caduco* wszelkiej restauracji dworzec, otrzyma ją zastępczo w hotelu niezawodnie po zamknięciu sezonu, i to tylko dzięki przedsiębiorczości p. Vogla, który omal że nie pomógł p. Kułakowskiemu w również obywatelski jak pomysłowy sposób do rozwiązania drugiego węzła gordyjskiego.

Jest nim utrzymanie ruchu kolejowego z Muszyny do Krynicy przez całą zimę. Otóż w obec wielkiej jego rentowności, która ośmieliła się przejść „najsmielsze“ obliczenia dyrektora Kułakowskiego, ofiarował p. Vogel poddzierżawienie znowu na własny zysk (i stratę P. R.) tego ruchu w czasie zimowym. Dopiero śmiała ta, obywatelska oferta miała p. Kułakowskiego przekonać o rentowności utrzymaniu całorocznego ruchu na tej kolejce, niestety tak pomysłowo i tak oszczędnie zbudowanej, że delegowana niedawno komisja uznała za wskazane (po 3 mies. po otwarciu ruchu) rozszerzenie stacji, powiększenie magazynu, dodanie nowego toru stacyjnego dla przesuwania pociągów, zakupno nowego normalnego parowozu, gdyż obecny zupełnie nie może sprostać zadaniu, często z miejsca ruszyć nie mogąc a jeszcze częściej musząc się zatrzymywać w drodze, wreszcie zaleciła komisja na całej przestrzeni wymianę dotychczasowych nietrwałych szyn na normalne!

Chyba wszystko to świadczy aż nadto wyraźnie o zupełnie błędnem obliczeniu całego założenia i wyposażenia kolei, co zaraz w początkach mści się nowymi a kosztownymi nakładami w tak liczne przebudowy i poprawki.

Zdrowisko żelaziste Sławinek w Królestwie Polskiem, położone w pięknej okolicy niedaleko Lublina, zostało obecnie sprzedane, a grunta rozparcelowane. Czy ma się to skończyć zagładą tego dla Królestwa cennego bądź co bądź zdrojowiska, niewiadomo jeszcze. Na razie jest tam rewna ilość kuracjuszków i wydaje się kąpiele, tanie, bo po 45 kop.

Zbiór prac naukowych i literackich o Ciechocinku, zebrany w osobnym sporem wydaniu książkowym przez Dra Z. Dembickiego, lekarza zakładowego, opuścił prasę a wraz z nim i zwięzła broszurka tegoż zasłużonego autora pt. „Słów kilka o źródłach ciechocińskich“ (Warsz. druk Niemiry i Kowalewskiego). Obu tym pracom poświęcimy niebawem kilka uwag. „Polskie stoły“ w „badach“. Taką nazwę wyrobiły sobie stoły, gęsto zajęte w kawiarniach i restauracjach „badów“ za-

granicznych ale... myślałby kto że dla wymiany przekonań politycznych, lub omawiania spraw narodowych lub kwestyj literackich? Bynajmniej. Stoły te dniami i wieczorami przez Polaków zajęte na grę w karty, wytykają palcami kuracjusze innych narodowości a nawet z lekceważeniem nazywają je właściciele kawiarni i restauracji jako „Polnische Tische”.

Nowe to jest, niezaszczytne wzbogacenie szyderczej dla nas nomenklatury zagranicą, podtrzymywanej tam dla większego zgorszenia przez „czoło” narodu, w osobach posłów, wiceprezydentów rady państwa i t. p. wyzbywających się wstydu przed obcymi nawet.

Czyż już nie lepiej grać w karty w zdrojowiskach krajowych zamiast podtrzymywać zagranicą Bismarkowskie piętno, rzucone swego czasu Polakom w parlamencie niemieckim w pamiętnych słowach „Do Monaco”.

Znowu śmierć turysty zapisała w d. 25. kronika Zakopanego w osobie studenta warszawskiego Jana Dregego. Spadł on z Koziego Wirchu, spiesząc z pomocą swym siostram, które nie mogły zejść; potknąwszy się jednak, runął w przepaść. Ciało nieszczęśliwego znaleziono nazajutrz rano. Donoszą również o drugim takim wypadku wśród wycieczki na Krzyżne.

Wystawa fotograficzna w Cieclocinku zamknięta została 15. b. m., przynosząc Komitetowi a na użytek Zarządu spory plon w mnóstwie pięknych fotografii, jako materiału ilustracyjnego do reklamowych wydawnictw zdrojowych.

Zjazd higieniczny w Kaliszu, zapoczątkowany staraniem Towarzystwa Higienicznego Warszawskiego, odbędzie się w dniach 8. 9. i 10. września r. b. Program obejmuje: 1. Higienę wsi w całej rozciągłości. 2. Zapobieganie zanieczyszczeniom rzek. 3. Warunki i potrzeby m. Kalisza.

Podczas Zjazdu tego projektowany jest wyjazd uczestników na wieś, w celu bezpośredniego zetknięcia się z ludem i rozejrzenia się w warunkach higienicznych wsi, która mniej więcej pod względem zdrowotnym, z małymi zmianami, przedstawia pewien typ, niestety, najpospoliciej bardzo niekorzystny co do zabudowań, zaopatrzenia w wodę i t. d. Rada Tow. Higienicznego wybrała w tym celu wieś Lisków, która stanowi, jak wiemy, wyjątek pod względem uspołecznienia, posiada bowiem: szkołę, ochronkę, warsztaty rzemieślnicze, dom ludowy et. cet.

Projektowany jest także wyjazd do sąsiedniego w ks. Poznankiem, Ostrowa, w celu obejrzenia urządzeń sanitarnych miejskich, stanowiących poniekąd wzór tego, co miasteczko z paru tysiącami ludności posiadać może i istotnie posiada.

Jak sobie radzą gdzieindziej. Celem utworzenia z Dubrownika - Raguzy słowiańskiej Riwiery urządza tamtejsze „Two dla wzmożenia ruchu przyjezdnych” loteryję Dubrownicko - Raguzzańską pod protektoratem J. C. K., W. Arcyksiężnej Marii Józefy.

Odezwy w polskim języku drukowane rozesłał Komitet licznie i do nas, a ponętnie wyszczególnia ona 1500 wygranych, z których 100 głównych, przedstawia sumę ogólnej wartości 55000 koron, zaś pierwszą wygraną stanowi klejnot brylantowy wartości 2500 koron, również wypłacalny gotówką.

Cena losu 1 korona. Ciągnięcie 15. października b. r.

Ten przejaw samopomocy godny naśladowania i u nas.

Burmistrzem zdrojowiska Bad - Landek, wybrany został polak, Dr. Jegliński z Neussy.

Korso kwiatowe w Druskienikach

Liczby gości naszych zdrojowisk i uzdrowisk po dzień 22 sierpnia

N A Z W A	1909	1910	1911 osób
Krynica	7830	8202	10119
Rabka	—	—	3450
Lubień	—	—	3413
Rymanów	—	—	2665
Zegiestów	—	—	1555
Truskawiec	—	—	3998
Iwonicz	—	—	5687
Swoszowice	—	—	nie przystano
Delatyn	—	—	nie przystano
Szczawnica	—	2927	4158
Nowosielce Szlacheckie	—	—	162
Jaremce	—	—	2912
Wysowa	—	—	454
Pustomyty	—	—	nie przystano
Ciechocinek	—	—	11222
Druskieniki	—	—	12037
Połąga	—	—	3360
Zakopane Zakład Dr. Dłuskiego	—	—	113
Zakopane Zakład Dr. Chramca	—	—	674
Kosów Zakład Dr. Tarnawskiego	—	—	285
Tatarów Zakł. Dr. Żurakowskiego	—	—	45
Niemirów	—	—	635
Burkut	—	—	nie przystano
Morszyn (oprócz dojeżdżających ze Stryja 120 tygodniowo	—	—	677
Krościenko	—	—	310
Zakopane (Stacja klimatyczna)	—	—	nie przystano

Listy gości zdrojowisk zagranicznych wykazują w tym samym czasie: Luhaczowice 6011, Francensbad 14357 (z Polski 2490, ze Lwowa 401 osób), Gleichenberg 4292, Reichen hall 13072, Marienbad 28111, Nauheim 27615, Kissingen 27202, Baden p. Wiedn. 26712 (od 1/l), Elster 13112, Hofgastein 3992, Seemering (austr. Zakopane) 13184 (od 1/l), Szmeks (węg. Zakopane) 6780, Karlsbad 56813 (od 1/l).

Odpowiedzi Redakcji.

WP. AUTOROWI ART. „ZAPOMNIANE ZDROJOWISKO” składamy serdeczne podziękowanie za tyle cenną dla nas pamięć. Przy sposobności radzibyśmy oświadczyć podziękować.

WP. DYR. M. M. W DRUSKIENIKACH. Ekspozatów z wystawy krakowskiej dotąd nam nie odesłał Komitet Polskiego Twa balneologicznego, pomimo dwukrotnie do niego i do prezesa wystawy, prof. Pareńskiego, wystosowanego listu i załączonego pełnomocnictwa. Prosimy tedy wprost od Zarządu odnieść się ze stanowczym żądaniem do sekretarza Komitetu wystawy, a chętnie wcielimy ekspozat Wasze w Okręzną Wystawę zdrojową.

WP. K. T. i L. W. W IWONICZU. O przyjeździe Wystawy Okrężnej zdrojowej do Iwonicza mowy być już nie może z powodu dalej na zachód posuniętej marszruty. Wina to nie nasza, ale Zarządu tamtejszego, który ociągał się z przyjęciem wystawy, a następnie z powiadomieniem nas o terminie.

WPP. F. W., O. GAŁ. W CIECHOCINKU, R. KAL. W DRUSKIENIKACH, B. W. W OJCOWIE, AL. TER. W BIRSZTANACH, G. KAROL W NAŁĘCZOWIE. „Nasze Zdroje” są jedynym pismem podobnym, cały rok wychodzącym. Dopłata posezonna wynosi tylko 1 rubla.

PP. WANDA R., ST. WAL., DR. B. G., S. R., OL. WAR., DROWA P. W., L. T. W KRYNICY. Za tyle pochlebne wyrazy uznania z powodu uwag naszych w sprawie bezpieczeństwa ogniowego serdecznie dziękujemy.

WP. M. M. PENSJONAT „KRÓLEWIANKA” W ZAKOPANEM. Czy nie moglibyśmy prosić o wykreślony ręcznie planik sytuacyjny z rozkładem pokoi i oznaczeniem stron wschodniej, zachodniej, południowej i północnej willi?

WP. P. R. KOŁ. W RZESZOWIE, ROM. WIL. W PRZEMYŚLU, G. T. W GRÓDKU, B. R. W ŁODZI, S. KAR. W KRAKOWIE, Z. Ł. W KATOWICACH, DR. B. S. W POZNANIU, S. M. W TARNOWIE, ZOFIA L. W ŁANCUCIE, NAT. KR. W BOCHNI, P. E. W ZÓŁKWI. Dotychczas żadne zdrojowisko nie przysłało żądanych ofert ulgowych. Prosimy wstrzymać się jeszcze tydzień. Jeśli nadejdzie oferta natychmiast kartę polecającą wysłamy.

WP. DR. S. K. W MARIENBADZIE. W sprawie Pustomyt chętnie nawiążemy rokowania; najlepiej oświadczyć. Reflektantów jest już trzech. Przewidzieć nie możemy terminu.

WPP. ROM. WIR. W ZAKOPANEM. Z wystawą przybędziemy z końcem sierpnia. Afisze na kilka dni nas poprzedzą. O objazd po Królestwie porozumiemy się na miejscu.

WP. DR. K. W KARLSBADZIE, N. W. W NAUHEIM, DR. T. R. W MARIENBADZIE. Miejsca nam na to brakło, nigdy ochoty.

Treść Nru 17: Komunikat Krajowego Związku zdrojowisk i uzdrowisk. — II. Zjazd przemysłowo-balneologiczny w Krynicy. — Nowosielce szlacheckie. — Okrężna Wystawa Zdrojowa. — Przegląd zdrojowisk i uzdrowisk (Truskawiec. Krynica. Tatarów. Pieskowa Skała. Karlsbad). — Wiadomości bieżące. — Lista gości. — Odpowiedzi od Redakcji. — Kącik humoru. — 5 ilustracji.

Kącik humoru.

LIST CZESIA

do Redaktora „Naszych Zdrojów“ *).

Lwów, dnia 24 sierpnia.

Wielmożny Panie Redaktorze „Naszych Zdrojów“!

Niema pan wyobrażenia, w jakie ja onegdaj wpadłem chryje. Mama z całym domem wyjechała na trzeci sezon do Krynicy, a że wszyscy mówią, że jestem osłem dardanelskim, więc zostałem z Tatą we Lwowie i przygotowuję się do wstępnego egzaminu, ale ja z tego drwie, bo mam jeszcze całe dwa tygodnie czasu, więc ktoby sobie tam głowę zawracał? Cały tydzień siedziałem w domu jak pies, a tata, który przy mamie nie umie trzech zliczyć i ciągle tylko powtarza „dobrze moja duszko“, jak tylko mama dała nogę do Krynicy, tak taty nie można poznać. Codziennie przychodzi do domu nad ranem i ogromnie dużo gwiżdże, a wieczorem to go w domu ani poświeć. Onegdaj zjadłem siedem „serfaladek“, a potem zrobiło mi się tęskno i poszedłem przed bramę. Patrzę, aż tu tata idzie z jakąś nieznaną ciotką. Myślę sobie, trzeba się poznać z krewną i leć za fatrowskim. Już byłem blisko i widzę, że tata kupuje ciotce kwiaty, aż tu naraz siadają do fiakra. Nie mogłem już skoczyć do środka i uczepliłem się z tyłu. Jedziemy, jedziemy, naraz fiaker staje, tata wysiada, ciotkę wysadza za łokieć i idą do domu, na którym napisano: „restauracja“. Nic nie pytam, tylko idę, aż tu naraz tata z ciotką wchodzi do osobnego pokoju, gdzie na drzwiach było znowu napisane „chambre separée“. Chciałem tam iść, ale jakiś pan we fraku wziął mnie za uszy i mówi, że to nie dla smarkaczów. Zrobiło mi się ogromnie przykro, bo tata byłby mi pewnie coś kupił. Czekałem na podwórzu, może trzy godziny i widziałem przez okno, jak tata jadł, ciotka jadła i grali na fortepianie, ale potem to spuścili stórę. Czekałem zasnąłem. Budzę się, aż tu tata ciotkę wyprowadza, ładuje ją do fiakra i całuje w rękę. Ona odjeżdża, a tata idzie, uśmiecha się i śpiewa, a coraz to się obetrze o mur. Przychodzę i powiadam: „Jestem“, a tata nazwał mnie panem dobrodziejem i pyta, czy ja znam Fani z parku Luna. Dopiero jak mię poznał, to skrzyczał i poszedł ze mną do domu, ale jak chrapał to nawet wstyd to opisywać. Mój panie, ale jaki ten tata dobry i niedumny, że biedną ciotką nie pogardza i jak mamy niema. to się familii pilnuje. Ale niech pan tego w „Naszych Zdrojach“ nie drukuje, bo w Krynicy poznają zaraz, że to ja.

Czesio.

*) Pisownię oczywiście poprawiliśmy. P. R.

W Krynicy, wprost drogi wjazdowej

PIĘKNIE POŁOŻONA, BLISKO ŁAZIENEK,
Z WSPANIAŁYM WIDOKIEM

Willa Drowej M. Bandrowskiej
„Pod Żółtą Kijowską Bramą“

Dobrze, wygodnie urządzone pokoje z kuchniami lub bez nich, po cenach najbardziej umiarkowanych z opustem 30% w sezonie I., 50% w sezonie III.

Doskonała, higieniczna restauracja w miejscu

Wcześniejsze zamówienia przyjmuje
Zarząd willi „Pod Żółtą Kijowską Bramą“ w Krynicy

3 16

Lwowska parowa Farbiarnia i pralnia chemiczna

W. HERTE Pracownia: ul. Kr. Leszczyńskiego i. 9.
Spółka z ograniczoną odpow. Kantor przyjęcia: ul. Sykstuska l. 2.

Przeniosłem swój skład gotowych krojów „FAVORIT“

i połączyłem ze specjalnym magazynem żurnali i mód

przy ulicy Czarnieckiego l. 4

LANDAU.

Dr. Józef Kołaczkowski

prowadzi renomowany Pensjonat wodolecznicy, jedyny
w Szczawnicy

Osobny park własny 25 morg. zdala od kołowej komunikacji bez kurzu, słoneczny ze ścieżkami terenowymi. Trzy duże wille o 90 pokojach, postępowo urządzone (meble ceratą kryte) Woda słodka źródłana z wodociągiem, klozety we wszystkich willach. Wspaniałe kwiaty i ozdobne krzewy, cienisty lasek świerkowy, platformy, leżalnie, altany, tenis i t. p. Leczenie klimatycznie-zdrojowe, kąpiele hydropat. słoneczne i t. p.

Stała opieka lekarska. Kuchnia wykwinna i zdrowa. Prospekt ilustrowany bezpłatnie wysyła się na żądanie. 2 9

KROTOFILNE WIÓRY.

Sportowa prezentacja.

Taternik: „Jan Giewontowicz, jedno złamanie golenia, dwa zwichnięcia, jeden udar słoneczny, odmrożenie obu stóp“.

Awiatyk: „Szczęsny Latawiec, złamanie obu ramion, uda, zgniecenie klatki piersiowej, liczne kontuzje, jedno wstrząśnienie mózgu“.

O b a j: Bardzo mi przyjemnie.

Mleczarnia Przeworska

A. Ks. Lubomirskiego i St. Hr. Mycielskiego

we Lwowie, ul. Polna 25

GŁÓWNE FILJE: 1) ul. Sienkiewicza 3 (obok hotelu George'a)
2) plac Smolki 5.

Dostawa nabiału do mieszkań Sery i Masło Refir

Sprzedaż we własnych sklepach.

3 12

CIĄNIENIE

NA BUDOWĘ

: LOTERYI :

SANATORJUM NAUCZYCIELSKIEGO

FANTOWEJ

odbędzie się nieodwołalnie 30. września 1191.

Główna wygrana 15.000, 9.000 i 3.000 koron.

Losy w cenie po 1 K można nabywać pojedynczo lub w większej ilości.

Wszelkich informacji udziela się w biurze Komitetu budowy Sanatorjum we Lwowie przy ul. Czarnieckiego 1, w godzinach popołudniowych od 7-8.

przyjmuje do chemicznego czyszczenia, apretowania i farbowania: wszelkie suknie damskie w całości lub prute. — Ubrania męskie. — Ubrania dzieciinne. — Mundury wojskowe i urzędnicze. — Pióra strusie i fantazyjne. — Boa i Futra. — Meble, portjery, kapy, dywany. — Firanki wszelkiego rodzaju. — Ornaty, chorągwie, sztandary, stuły i inne przybory kościelne. — Rękawiczki białe i kolorowe, oraz wszelkie inne przedmioty, w zakres ten wchodzące.

Wykonanie szybkie, pierwszorzędne. Geny umiarkowane. Cenniki bezpłatnie.

Masło deserowe i kuchenne, znakomitej jakości dostarcza do wszystkich zdrojowisk krajowych i zagranicznych po niskich cenach

Spółka mleczarska w Rudkach.

Stacja i poczta w miejscu.

3 14

3 kilometry od Lwo-
wa. — Powozem lub
koleją. — Stacja ko-
lejowa w miejscu.

„MARJÓWKA”

Na miejscu poczta
(Lwów 14). Połącze-
nie telefoniczne
miejskie i między-
:—: miastowe. :—:

Dra JÓZEFA ZAKRZEWSKIEGO

SANATORJUM I ZAKŁAD WODOLECZNICZY

położony na wzniesieniu wśród 11 morgowego parku graniczą-
cego z lasami szpilkowymi. — Wszystkie zabiegi wodolecznicze,
kąpiele elektryczne (komorowe), ogrzaniem powietrzem, gazowe, pa-
rowe i nowo wprowadzone

KĄPIELE Z EMANACJĄ RADU

uzyskiwane własną metodą, opartą na najnowszych doświadczeniach
Profesora Uniw. Dra J. ZAKRZEWSKIEGO, o dobrowolnym dawkowaniu.
Dwa domy mieszkalne. Pokoje duże, słoneczne, wygodnie i z komfortem
— urządzone. Kuchnia różnodyietyczna pod nadzorem lekarskim. —

Ceny nader przystępne. Blizszych objaśnień udziela

Dr. Józef Zakrzewski, Marjówka (Lwów 14).

W kuchni restauracji zdrojowej.

Kucharka: Co ja pocznę! Mam wszystkiego jeszcze tylko trzy jajka, a właśnie jacyś panowie zamówili cztery jajka.

Gospodarz: Wielkie rzeczy! Zrób poprostu z trzech jaj jedną jajecznicę dla czterech panów!

Hygieniczne poduszki podróżne po 1 kor. do nabycia w każdym zdrojowisku.

Wydawnictwo powieści ilustrowanych

R. LANDAU

LWÓW, CZARNIECKIEGO 3

POLECA

Jedyny polski żurnal dziecienny

„GARDEROBA DZIECIĘCA”

z tablicą kroju, kolorytami i dodatkami:

„PRAKTYCZNA GOSPODYNI”, „DLA MŁODZIEŻY”,
„KĄCIK DLA DZIECI”, „DODATEK LITERACKI DLA
DZIECI”

tylko 1 kor. 26 hal. kwartalnie wraz z dostawą.

Wychodzi raz na miesiąc.

Stale utrzymuje na składzie wszelkie żurnale i cza-
sopisma mód — francuskie i angielskie, również
gotowe kroje i manekiny. — Najdokładniejsze
francuskie kroje, pierwszorzędnej światowej
sławy firmy »Société Anonyme Le Grand
Chic« Paryż.

Przyjmuje abonamenty po cenach redakcyjnych. —

Wysyłka punktualna

Hygieniczne poduszki podróżne po 1 kor.

Hygieniczne poduszki podróżne po 1 kor. do nabycia w każdym zdrojowisku.

PIERWSZY KRAJOWY

ZAKŁAD ART.
GRAFICZNY
ELEKTRYCZNIE
URZĄDZONY

A. HEGEDÜS

LWÓW
KOPERNIKA 18

WYKONUJE ARTYSTYCZNIE:
KLISZE DRUKARSKIE
WSZELKIEGO RODZAJU
DLA ILUSTRACJI KSIĄZEK
DZIENNIKÓW CZASOPISM
ANONSÓW GYNNIKÓW
i t.p.

FOTOCYNOGRAPIA
AUTOTYPIA
FOTOLITOGRAPIA
ŚWIATŁODRUK

TELEFON

SZCZAWNICA

silne szczawy alkaliczno-słone i alkaliczno-żelaziste, 7 zdrojów z nich „Wanda” i „Szymon” w roku 1910 na nowo ujęte, „Jan” i „Magdalena” będą ujmowane w roku 1911.

Zakład zdrojowy i stacja klimatyczna podgórska. Mieszkania po każdym gościu desynfekcjonowane aparatem formalinowym.

Zakład inhalacyjny na nowo urządzone z wiewalniami wód mineralnych oraz solankowych i balsamicznych. Osobne kabiny do wzięwania.

Kąpiele rzeczne w Dunajcu. Dwa zakłady wodolecznicze. Mleko od krów szczepionych tuberkuliną.

Sezon od 20. maja do 20. września. — Ordynuje 9 lekarzy. — Stacja kolejowa Nowy Targ lub Stary Sącz. — Poczta, telegraf i telefon międzymiastowy.

Wody mineralne na składzie w Składach wód i aptekach. Zamówienia na wodę w pakach po 25 i 50 flaszek w czasie bezmroźnym przyjmuje Zarząd Zakładów zdrojowych w Szczawnicy.